

Nikolčice v době napoleonských válek

Letos uplyne 215 let od bitvy u Slavkova.

Využívám přehledu z „*Historie Nikolčic v datech a souvislostech*“, abych popsal atmosféru válečné doby, která se nutně dotýkala našich předků z Nikolčic a blízkého okolí.

Situace začátku 19. století

je popisována pro poddaný lid velmi nepříznivě, byla velká drahota. (Z dějin Habrůvky, str. 70)

17. listopadu 1805 překročila francouzská armáda hranice Moravy v prostoru Znojma a Mikulova a rychlým pochodem asi 10 000 mužů postupovala dále do nitra země, pronásledující ustupující ruskou a rakouskou armádu.

19. listopadu vstoupili do Brna, ve stejný den byli ve Velkých Němčicích (VS 2009, str. 91) a Židlochovicích. Od té doby stále přicházelo francouzské vojsko.

20. listopadu přišel do sousedních Křepic poručík francouzské avantgardy se dvěma vojíny od Němčic a obec jim musela vyplatit 200 franků výpalného. Současně přišlo od hustopečské silnice 60 pěšáků, samá lupičská spřež, která se vedrala do domů a způsobila mnoho škod, zejména v rathausu. Když se zpili, sebrali z obecní pokladny 60 franků, 200 zlatých hostinskému. 300 zlatých měnínskému hostinskému, který právě přijel do Křepic pro víno, pak svlékli některým lidem kožichy, boty, haleny a podobně a dali jim své staré hadry.

(Ferdinand Bohm, Křepická kronika)

22. listopadu se do Křepic nastěhovali vojáci tří setnin pěchoty a vyžádali si denně na muže po libře masa (56 dkg), tři půlmázy vína (12 litrů), chléb a další. Chovali se celkem slušně.

Důstojníci se stravovali u Josefa Nečase, bývalého křepického rychtáře. Mimo to musela obec dodat 687 pecnů chleba, 52 ½

putýnek vína (29 hl), 2 krávy, 62 měřic ovsa (38 hl), 10 centů sena, 3 centy mouky (vídeňský cent = 56 kg), 20 otýpek dlouhé a 108 otýpek krmné slámy.

1. prosince posádka z Křepic neočekávaně odtáhla do bitvy u Slavkova.

V knize Břeclavsko na str. 522 je napsáno, že před bitvou u Slavkova byla ležením francouzská jízda mezi Nikolčicemi a Novým Dvorem (trať u Taborky).

Bitva u Slavkova

Proběhla **2. prosince roku 1805**. Francouzská armáda v čele s císařem Napoleonem zde drtivě porazila vojsko III. koalice, kterou zastupovali vojáci ruského impéria v čele s carem Alexandrem I. a generálem M. I. Kutuzovem a oddíly rakouského císařství pod vrchním velením císaře Františka I. Samotné Napoleonovo vítězství pak mělo vliv na uspořádání státních celků v celé tehdejší střední Evropě, zejména pak v římskoněmecké říši.

Ferdinand Bohm v Křepické kronice popisuje, že bylo slyšet hřmění děl. Mnoho lidí se dívalo s úzkostí z kopců. Večer 2. prosince se rozšířila zpráva, že Napoleon zvítězil.

5. prosince přišlo na nocleh do Křepic 2400 francouzských pěšáků. Nastala ohavnost spuštění, celou noc mlácení, loupení, žádný dům, žitná komora, sklep, stodola nebyla ponechána na pokoji, ba i do kostela se ti zločinci vloupali, monstrance a dva kalichy byly ukradeny, z ornátů byly strhány prýmky, hudební nástroje odcizeny.

Nikolčice

Nemáme konkrétní informaci o tom, co se dělo v tuto dobu v Nikolčicích, můžeme se jen domnívat, že situace byla stejná. Kromě výše popsaných událostí, které se odehrávaly v Křepicích, čteme v dějinách Habrůvky na str. 70 toto: Francouzi se dostali i do Divák a vesnici vyrabovali, brali lidem obilí, dobytek, peníze a hodily se jim i dlouhé selské kožichy, které nakládali na vozy a odváželi je do Brna.

V kronice z Morkůvek lze číst, že se vojsko „přehnal“ i přes jejich ves.

Za celou dobu invaze, tedy od 20. 11. 1805 do 16. 2. 1806 padlo v Křepicích za oběť vojsku 16 koní, 3 vozy a různé předměty v ceně 6 800 zlatých. (KČ, str. 110)

V knize Židlochovský okres (Augustin Kratochvíl, str. 204) je psáno, že naše obec utrpěla od francouzského vojska škody 1587 zl. 40 kr., vyhořelo 17 domů.

Školní docházka v době napoleonských válek úplně ustala, a to zvláště když přišlo do kraje vojsko. Vojáci neměli tehdy kasárna a bydleli („ložírovali“) ve vesnicích, rozdělení „na kvartýr“ po jednom, po dvou i pro třech, i s koňmi po statcích a chalupách. S vojáky bývaly potíže, někteří byli uznalí, jiní však vymáhali na vesničanech dobré jídlo i pití a peníze na tabák, a hospodář, chtěl-li „s panem soldátem“ vyjít, musel dávat. ... (Z dějin Habrůvky, str.72)

Roku 1809 vypukla nová válka mezi Rakouskem a Francií.

12. července byla bitva u Znojma a rakouská armáda byla poražena Napoleonem. Celá jižní Morava byla opět obsazena francouzskou armádou. Přišli také do Křepic. Dvakrát až třikrát rekvírovali a musela se jim rekvizice v naturáliích vozit do Židlochovic. Kromě toho měla obec živit posádku půl eskadry francouzských husarů. Kromě pšenice, žita, chleba, mouky, sena, luštěnin, krávy, 162 věder vína musela obec zaplatit 6985 zlatých. (Ferdinand Bohm)

V bitvě u Znojma padlo na francouzské straně asi 3 tisíce vojáků, na rakouské si boje vyžádaly smrt 5 a půl tisíce mužů.

19. září 1809 jel Židlochovicemi sám císař Napoleon do Hustopečí. (Židlochovský okres, Augustin Kratochvíl, str. 60)

14. října 1809, po podepsání míru tzv. schönbrunnskou mírovou dohodou, Francouzi odešli. Na základě této dohody muselo Rakousko uhradit vítězným Francouzům obrovské válečné náklady.

1810

Dopad válečných událostí a jejich následků postihly i obce. Jejich obyvatelé byli nuceni na úhradu státního dluhu odevzdávat potraviny i peníze, dokonce cennosti z kostela.

1811

Obecně proběhl hospodářský krach a začala dvacetiletá krize, ta se nevyhnula ani židlochovickému panství s okolím a vedla k selským nepokojům. Byla zavedena tzv. vídeňská měna (WW-Wiener Wahrung). Tehdy byl po knížeti Františku Dietrichštejnovi majitelem panství sasko-těšínský vévoda Albrecht, zeť císařovny Marie Terezie. Měnová reforma nepřinesla žádné zlepšení. Lidé nedůvěřovali novým papírovým penězům a jejich hodnota v poměru ke kovovým mincím klesala. To mělo za následek vzestup cen... (Z dějin Habrůvky, str. 71)

V knize pana Josefa Babáčka Morkůvky slovem a obrazem na str.13 popisuje 88-letý stařeček Vymazal tuto situaci takto:

Peníze padly na pětinu a nekerýmu sedláku tenkrát prej neostala ani střecha nad hlavú. Byly velký dáňky, „fantovalo se“, nebylo se kde vydlužit. Židi půjčovali na 10 procent, neúroda několika roků dodělala pohromu...

Téma zpracoval

MUDr. P. Šácha